

Temanotat

Afghanistan: Tazkera, pass og andre ID-dokumenter

LANDINFO

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

© Landinfo 2019

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgaten 33 A

Postboks 8108 Dep

N-0032 Oslo

Tel: 23 30 94 70

Fax: 23 30 90 00

E-post: mail@Landinfo.no

www.Landinfo.no

Om Landinfos temanotater

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos temanotater er basert på opplysninger fra nøye utvalgte kilder. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

Temanotatene bygger på både skriftlig og muntlig kildemateriale. En del av informasjonen som formidles, er innhentet gjennom samtaler med kilder på informasjonsinnhentingsreiser. Landinfo tilstreber bredde i kildetilfanget, og så langt mulig er det innhentet informasjon fra kilder som arbeider uavhengig av hverandre. Alt benyttet kildemateriale er fortløpende referert i temanotatene. Hensyn til enkelte kilders ønske om anonymitet er ivarettatt.

Notatene gir ikke et uttømmende bilde av temaene som undersøkes, men belyser problemstillinger som er relevante for UDIs og UNEs behandling av utlendingssaker.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos temanotater gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

About Landinfo's reports

The Norwegian Country of Origin Information Centre, Landinfo, is an independent body within the Norwegian Immigration Authorities. Landinfo provides country of origin information (COI) to the Norwegian Directorate of Immigration (Utlendingsdirektoratet – UDI), the Immigration Appeals Board (Utlendingsnemnda – UNE) and the Norwegian Ministry of Justice and Public Security.

Reports produced by Landinfo are based on information from carefully selected sources. The information is collected and analysed in accordance with [common methodology for processing COI](#) and [Landinfo's internal guidelines on source and information analysis](#).

To ensure balanced reports, efforts are made to obtain information from a wide range of sources. Many of our reports draw on findings and interviews conducted on fact-finding missions. All sources used are referenced. Sources hesitant to provide information to be cited in a public report have retained anonymity.

The reports do not provide exhaustive overviews of topics or themes, but cover aspects relevant for the processing of asylum and residency cases.

Country of Origin Information presented in Landinfo's reports does not contain policy recommendations nor does it reflect official Norwegian views.

SUMMARY

This report describes the procedures for issuing and registration of Afghan ID-cards (tazkera) and passports, including changes in procedures introduced by the Afghan Embassy in Oslo in June 2016.

The report also presents information about the level of integrity of Afghan documents. The authenticity of Afghan identity documents is low, partly as a result of decades of armed conflict, a weak central government, a widespread corruption culture and incomplete registration procedures and archive systems.

SAMMENDRAG

Temanotatet beskriver rutiner for utstedelse og registrering av afghanske ID-dokument (tazkera) og pass, herunder endringene i prosedyrene ved den afghanske ambassaden i Oslo av juni 2016.

Notatet presenterer i tillegg informasjon om dokumentenes notoritet. Afghanske pass og ID-dokumenter har lav notoritet, blant annet som resultat av flere tiår med væpnet konflikt og svak statsadministrasjon, med omfattende korrupsjonskultur og mangelfulle registreringsprosedyrer og arkivsystem.

INNHold

1. Innledning	6
2. Tazkera	6
2.1 Utstedelse av tazkera	7
2.1.1 Søknadsprosessen	8
2.2 Hvilke opplysninger inneholder tazkera?	8
2.2.1 Ny papir-tazkera	11
2.3 Registrering	12
2.4 E-tazkera	12
2.4.1 E-tazkeraens innhold og utforming	13
3. Pass	13
3.1 Generelt om utstedelse av pass	14
3.2 Hvilke opplysninger inneholder pass?	15
3.3 Register	16
4. Søknad om pass ved ambassaden i Oslo	16
4.1 Kostnad	16
4.2 Krav om fremleggelse av tazkera ved søknad om pass	17
4.2.1 Mulighet til å fremskaffe tazkera fra Norge	18
4.3 Pass til mindreårige	19
5. «Identity Certificate»	19
6. Fødselsregistrering	20
7. Vurdering av rutiner	21
7.1 Utstedelse av tazkera	21
7.2 Utstedelse av pass	22
8. Forvaltning og konflikt	22
8.1 Bestikkelser og korrupsjon	22
8.2 Væpnet konflikt og forvaltning	23
9. Kommentarer til notoritet	24
10. Referanser	26

1. INNLEDNING

Dette temanotatet beskriver prosedyrer for utstedelse av afghanske pass og ID-dokumentet tazkera. Notatet ble opprinnelig utarbeidet i 2010, og har senere blitt oppdatert flere ganger. Det skjer stadige endringer på feltet og informasjon blir fort utdatert, både hva angår lovgivning og praksis. Forrige gang notatet i sin helhet ble oppdatert, var 24. april 2017.

En svak stat, omfattende korrupsjon og den væpnede konflikten påvirker dokumentetsituasjonen i Afghanistan. I deler av landet er ikke myndighetene til stede, heller ikke de myndighetsorganer som har ansvar for utstedelse av dokumenter. I andre områder er sikkerhetssituasjonen flytende og endres raskt. Tilgangen til offentlige dokumenter er best i myndighetskontrollerte, urbane sentra.

Oppdatert informasjon om ID-dokumenter og utstedelse av slike i Afghanistan er relativt sparsom. Denne fremstillingen er basert på tilgjengelig relevant informasjon fra åpne, nettbaserte kilder. I tillegg bygger det på samtaler og korrespondanse med den afghanske ambassaden i Norge, Nasjonalt ID-senter, fortløpende utveksling med kilder i Afghanistan, samt informasjon innhentet under Landinfos besøk i Kabul i perioden fra 2015 til 2018.

2. TAZKERA

Tazkeraen er det viktigste ID-dokumentet for afghanske borgere, og fungerer som en bekreftelse på at personen er afghaner. Dokumentet er normalt en forutsetning for å få tilgang til en del offentlige tjenester, som for eksempel utdanningssystemet, for å erverve og eie eiendom, og for å få innvilget ulike tillatelser. Det er normalt også underlagsdokument for utstedelse av annen dokumentasjon fra myndighetene, herunder pass. Likeledes er tazkeraen ofte en forutsetning for å registrere informasjon om ulike forhold hos offentlige myndigheter, som for eksempel registrering av ekteskap. Ifølge den afghanske tenketanken The Liaison Office (TLO) (2013) er tazkera nødvendig for å bli offentlig ansatt.

I henhold til Law on Registration of Population Records (2014, artikkel 9 (2)) er alle afghanere pålagt å ha tazkera. Bestemmelsen implementeres ikke. Det er opp til den enkelte afghaner om de vil søke om tazkera eller ei. Alle afghanske borgere har imidlertid rett til tazkera, uavhengig av alder, kjønn, etnisitet og bosted. Det er ingen minimumsalder for ervervelse av tazkera, og dokumentet kan utstedes til nyfødte. Afghanske borgere bosatt i utlandet har også rett til å få tazkera.

Tazkeraen utstedes ikke automatisk, men etter søknad. En velinformert internasjonal organisasjon (møte i Kabul, november 2015) antar at om lag 60 prosent av befolkningen er i besittelse av dokumentet. Det er i all hovedsak menn som representerer familien ovenfor myndighetene, og alt taler for at betydelig flere menn enn kvinner er i besittelse av tazkera. Tall fra NRC og Samuel Hall (2016, s. 23) bekrefter dette; ifølge deres estimater var 90 prosent av mennene i besittelse av tazkera, mens tilsvarende tall for kvinner var i underkant av 40 prosent. Blant internt

fordrevne og nomader er andelen som har tazkera lavere enn i befolkningen for øvrig. Likeledes har langt flere i byene enn på landsbygda tazkera. Det finnes marginaliserte grupper på landsbygda som ikke kan lese eller skrive, og som ikke vet hva tazkera er (internasjonal organisasjon, møte i september 2015). Landinfo mener at det er lite sannsynlig at personer som søker om opphold i Norge, ikke har kjennskap til hva tazkera er.

Tazkera har ikke spesifisert gyldighetstid, og forutsatt at fotoet er intakt og dokumentet er lesbart, anser afghanske myndigheter tazkeraen som gyldig. Dokumentets utstedelsesdato har i utgangspunktet ingen betydning for afghanske myndigheters gyldighetsvurdering. Det er opp til innehaver å ta stilling til om opplysningene i tazkeraen skal oppdateres dersom de ikke lenger er korrekte, eksempelvis ved endret sivilstatus. Tazkeraen oppdateres eller fornyes etter søknad om ny tazkera.

Tazkeraer utstedt under borgerkrigen (1992-1996) og under Talibans myndighetsperiode frem til 2001, anses imidlertid ikke som gyldige (diplomatkilde i Kabul, møte september 2015).

2.1 UTSTEDELSE AV TAZKERA

Tazkera utstedes av det såkalte Population Registration Department (PRD), som er underlagt Innenriksministeriet (Ministry of Interior Affairs/MoIA). Afghanske borgere kan søke om tazkera både i sitt hjemdistrikt og i Kabul. I tillegg utsteder afghanske utenriksstasjoner i Iran tazkera til afghanske borgere som oppholder seg i landet (møte med afghansk ambassade i Teheran, november 2017). Ved en del andre utenriksstasjoner, blant annet Oslo, kan det søkes om «tazkera in absence», (se kap. 4.2.1).

I mars 2017 godkjente president Ashraf Ghani endringer i Law on Registration of Population Records (2014) artikkel fire og seks, som resulterte i etableringen av et nytt uavhengig myndighetsorgan – Afghanistan Central Civil Registration Authority ACCRA (Bjelica & Adili 2018). Ifølge hjemmesiden til ACCRA (u.å.a) er de ansvarlig for utstedelse av offentlige dokumenter som tazkera, men også fødselsattester og registrering av ekteskap. Søknadsskjema for de ulike dokumentene er tilgjengelig på hjemmesiden til ACCRA. I tillegg skal de, ifølge hjemmesiden, utarbeide statistisk materiale.

Det er for Landinfo uklart hva som er arbeidsfordelingen mellom ACCRA og PRD. Ifølge en NGO (e-post mai 2018) er PRD på nasjonalt nivå erstattet av ACCRA, men på provinsnivå er det fortsatt PRD som er den utøvende enheten. PRD/ACCRA har hovedkvarter i Kabul, og skal i prinsippet ha kontorer i alle landets provinser og distrikter. Afghanistans tidligere ambassadør til Norge, Jawed Ludin, antydte (møte i 2008) at omlag 95 prosent av landets distrikter har en underavdeling av PRD. Som følge av at Taliban har vunnet terreng og sikkerhetssituasjonen er forverret i deler av landet, er det grunn til å tro at andelen de siste årene er redusert.

Ifølge Nasjonalt ID-senter (u.å.) foregår det en omorganisering i ACCRA. Enheten i ACCRA som har ansvar for ID-registrering, samt fødsler og død skal slås sammen med National Statistics and Information Authority (NSLA).

PRD opplyste i 2015 at de mottok over tre tusen søknader om tazkera daglig, det var på det tidspunktet gratis å få utstedt tazkera (PRD, møte september 2015). Ifølge opplysninger fra Nasjonalt ID-senter koster det nå ti afghani (tilsvarende om lag 1 krone) å få utstedt tazkera, prisen er trykket på dokumentet.

2.1.1 Søknadsprosessen

Ifølge TLO består søknadsprosessen av tre trinn:

The process of obtaining a tazkera constitutes three steps: entering personal details, identity verification, and document issuance (TLO 2013, s. 2).

Ved førstegangssøknad er verifisering av identitet det mest omfattende trinnet. I utgangspunktet stilles det krav om at søker har fødselsattest, men det er fortsatt slik at de fleste ikke har fødselsattest. Om søker ikke har fødselsattest, stilles det krav om at tazkeraen til et mannlige familiemedlem på fars side (far, bror, onkel eller fetter) legges frem (ACCRA u.å.b). En gift kvinne må fremlegge ektemannens, eventuelt en av ektemannens nære mannlige slektningers, tazkera. I tillegg kreves to vitnemål, eksempelvis fra offentlig tjenestemann, anerkjente lokale ledere eller religiøse notabiliteter. I prinsippet kan alle offentlige tjenestemenn bekrefte identitet, men jo høyere status et vitne har, desto større vekt tillegges vitnemålet (TLO 2013, s. 18).

Dersom en søker som ikke er hjemmehørende i Kabul fremmer søknad i hovedstaden uten å kunne dokumentere identitet, må vedkommende oppsøke hjemstedet sitt eller stedet som slekten/forfedrene kommer fra. Den lokale landsbylederen (*malik*) må verifisere søkers identitet, hans far, farfar, osv. Malikens bekreftelse legges så frem for distriktsguvernøren, som kan utstede tazkera på grunnlag av denne (TLO 2013, s. 18).

Familiekart er et viktig verktøy ved utstedelse av tazkera, og det foreligger registreringsbøker over utstedte tazkeraer. Disse er systematisert i tråd med familienettverk. For å få tazkera, må søker identifisere og dokumentere sin plass i et familienettverk (TLO 2013, s. 16).

Kun barn under syv år er unntatt fra kravet om obligatorisk fremmøte for å få utstedt tazkera (ACCRA u.å.b). Fødselsattest er tilstrekkelig underlagsdokumentasjon. Har ikke barnet fødselsattest, er det krav om to vitner. Inntil barnet fyller 18 år, er det nødvendig med fars samtykke for å få utstedt tazkera (DISCS u.å.). Tazkeraen til barn under seks år inneholder ikke bilde. Det er derfor nødvendig med en ny prosess for at PRD på et senere tidspunkt skal inkludere bilde i tazkeraen, eventuelt at det utstedes ny tazkera.

Normalt tar det kun få dager å få tazkera, forutsatt at det ikke er nødvendig med undersøkelser av identitet. TLO hevder at majoriteten får utstedt dokumentet i løpet av fem dager (TLO 2013, s. 19). Ifølge direktøren for PRD (møte, september 2015) tar det om lag tretti minutter å utstede ny tazkera, dersom tazkeraen til et mannlige familiemedlem er vedlagt søknaden og PRD gjenfinner denne i registreringsbøkene. En diplomatkilde opplyste i mars 2019 (e-post) at det tar 2-3 dager å få ny tazkera.

2.2 HVILKE OPPLYSNINGER INNEHOLDER TAZKERA?

Den første tazkeraen ble utstedt for nesten hundre år siden, under styret til Amanullah Khan (1919-1929) (Ali 2013). Dokumentets utforming og innhold har variert under

E-tazkera	Credit card format	Since 2018
New “one paged” paper tazkera	A 4	Since 2018
“One paged” paper tazkera or “tazkera certificate”	A 4	Since 2001
Tazkera from the Taliban period	Booklet	1996-2001
Tazkera from the civil war period	Booklet	1992-1996
Tazkera from the communist regime	Booklet	1978-1992

Felles for alle papir-tazkeraer etter 2001 er at de er utstedt i A4-format – i utgangspunktet ett standard formular – men det er ulike versjoner i omløp. Det er lokale variasjoner og det er også benyttet forskjellige trykkmetoder (Nasjonalt ID-senter u.å.).

[illegible]

Temanotat Afghanistan: Tazkera, pass og andre ID-dokumenter

fysiske kjennetegn (øyefarge, synlige arr, funksjonshemminger, og liknende), i tillegg til blant annet opplysninger om bosted og oppholdssted. For kuchier fremgår hvorvidt utstedelsesstedet er sommer- eller vinteroppholdssted, samt navnet på klanen og navn på klanoverhodet (Nasjonalt ID-senter, e-post mai 2019).

Tazkeraen inneholder også registreringsnummer som benyttes i PRDs registreringsbøker (TLO 2013, s. 36). Det foreligger motstridende opplysninger hvorvidt tazkera oppgir innehaverens religion. Rapporten som det vises til ovenfor, fra The Liaison Office, inneholder ikke informasjon om dette. En diplomatkilde (e-post 17. februar 2019) opplyser imidlertid at tazkeraer utstedt etter 2001 inneholder opplysninger om religion. Dette bekreftes også av den afghanske ambassaden i Oslo (e-post 1. mars 2019).

Relevante kilder gir til dels motstridende informasjon om hvordan opplysninger om alder oppgis i tazkeraen. Ifølge TLO oppgir dokumentet fødselsår (TLO 2013, s. 6). En diplomatkilde som Landinfo har konsultert, mener at tazkera oppgir estimert alder på utstedelsestidspunktet (diplomatkilde, e-post mars 2017). Nasjonalt ID-senter bekrefter at de deler oppfatningen om at tazkera oppgir estimert alder da tazkeraen utstedes (e-post mars 2017).

På bakgrunnen av dette informasjonsbildet, synes de fleste tazkeraer å angi estimert alder på utstedelsestidspunktet. Landinfo mener det er grunn til å tro at det kan være variasjoner mellom de mange distriktene i hvordan de praktiserer aldersangivelse.

Tazkeraen gir normalt ikke informasjon om fødselsdato. Et unntak er barn som har fødselsattest, i slike tilfeller oppgis både fødselsdato- og år i tazkeraen (diplomatkilde, e-post mars 2017). Dersom en tazkerasøker ikke har informasjon om fødselsår, fastsettes alderen av egne «spesialister» i PRD. Fastsettingen er skjønnsbasert, og grunnlaget er fysiske kjennetegn, øyne, ansiktstrekk og rynker, kombinert med et kort intervju. Direktøren for PRD (møte, september 2015) hevdet at spesialistene opererer med en feilmargin på seks måneder.

Mange afghanere har enten liten bevissthet om egen fødselsdato eller er usikre på eksakt når de er født, og det er også relativt enkelt for afghanere å manipulere opplysninger om fødselsår. Faizullah Moradi, som arbeidet som tolk for norske styrker i Afghanistan, har forklart at han inngikk kontrakt med det norske forsvaret før han fylte 18 år:

Min historie er nok litt spesiell, siden jeg løy på alderen. Jeg trengte jobben og jeg trengte pengene for å forsørge familien. Derfor viste jeg frem et falsk ID-kort der det sto at jeg var 21 (VG 2014).

Det er en egen rubrikk for opplysninger om far og farfars fornavn. Det er ingen tradisjon for bruk av etternavn i Afghanistan, og informasjon om eventuelt etternavn fremkommer normalt ikke i tazkeraen. En lokalansatt på en vestlig ambassade (møte i Kabul, september 2015) hevdet at PRD hadde nektet å innlemme etternavnet hans i tazkeraen. Nasjonalt ID-senter (u.å.) opplyser at enkelte versjoner av tazkeraen har egen rubrikk for etternavn, og det forekommer at rubrikken er fylt ut. Opplysninger om mor fremkommer ikke.

Det finnes et eget standardskjema for oversettelse av tazkera til engelsk, som har rubrikker for både fødselsdato og etternavn. Det er i møte med vestlig forvaltningskultur at det er nødvendig for en afghaner å velge etternavn, eksempelvis

når tazkeraen oversettes til engelsk. Det finnes retningslinjer for hvem som kan oversette en tazkera, og canadiske utlendingsmyndigheter (IRB 2011) skriver følgende:

The English version can be produced "by a translating company in the private sector, or by government offices of the Ministry of Foreign Affairs in Afghanistan proper and Embassies/Consulates outside the country".

Fødested (*place of birth*) er ikke nødvendigvis stedet der innehaver er født, men der ektefelle eller forfedrene er født. Den norske ambassaden i Islamabad (e-post januar 2016) opplyser at denne informasjonen overføres til et eventuelt pass, og viser til erfaringer fra enkeltsaker hvor barn som er født i utlandet og aldri har vært i Afghanistan, har afghanske pass hvor fødested er fars opprinnelsessted i Afghanistan. Det kan også være at stedet hvor tazkeraen er utstedt, er oppgitt som fødested (diplomatkilde, e-post mars 2017).

Tazkeraen skal inneholde informasjon om utstedelsesdato, utstedelsessted og et registreringsnummer, som er en referanse til registreringsboken hvor tazkeraen er nedtegnet. Tazkeraen er signert av distriktsleder eller provinsguvernør i området hvor den er utstedt (TLO 2013, s. 5). Ifølge en velinformert diplomatkilde (møte i Kabul, september 2015) skal en tazkera ha tre underskrifter. Det foreligger imidlertid motstridende informasjon om antall signaturer og stempel. Dette gjenspeiler antagelig diskrepans i praksis, og illustrerer at afghansk forvaltning er lite enhetlig. Det står imidlertid fast at hvert distrikt og provins utsteder tazkera med sitt eget stempel og signatur (TLO 2013). Tazkera utstedt etter 2001 er håndskrevet.

2.2.1 Ny papir-tazkera

Afghanske myndigheter introduserte i 2018 en ny versjon av papir-tazkeraen. Versjonen har endret design, men i likhet med den tidligere versjonen inneholder den ingen sikkerhetslementer. Ifølge Nasjonalt ID-senter (u.å.) var intensjonen til ACCRA å tilføre papir-tazkeraen flere sikkerhetslementer, men dette ble ikke gjennomført. Begrunnelsen var at utstedelse av e-tazkera skulle prioriteres. Innføringen av den nye versjonen er ment som et midlertidig tiltak.

Den nye versjonen har flerfarget bakgrunn som er trykket med fargeskriver. Dokumentet inneholder det som fremstår som en imitasjon av et vannmerke, men dette er kun designet på papiret.¹ Opplysningene som fremgår av dokumentet er håndskrevet. Den inneholder i hovedsak samme informasjon som papir-tazkeraen som er benyttet de siste årene. Prisen for å få utstedt den nye papir-tazkeraen er ti afghani, samme pris som for den gamle.

Nasjonalt ID-senter (u.å.) opplyser at den nye versjonen er distribuert til alle ACCRAs/PRDs kontorer i Afghanistan, men mange distriktskontorer benytter likevel den gamle versjonen. Gamle og nye papir-tazkeraer utstedes med andre ord parallelt. Slik Landinfo forstår situasjonen er det vilkårlig hvilken provins eller kontorer som benytter hvilket formular. Det foreligger ikke tall på hvor mange eksemplarer av den nye papir-tazkeraen som har blitt utstedt.

¹ Se flere detaljer om den fysiske utformingen på ID-basen til Nasjonalt ID-senter, der det også er et bilde av den nye papir-tazkeraen.

2.3 REGISTRERING

Utfylling og behandling av søknaden, og selve utstedelsen og registreringen av tazkeraen, foregår manuelt. Ingen informasjon behandles eller lagres elektronisk. Kjerneinformasjonen om innehavers posisjon i en familie registreres manuelt, og det gis et registreringsnummer som blant annet refererer til en særskilt familiegren. Alle tazkeraer utstedt til medlemmer av samme familiegren, skal ha et felles referansenummer.

Registreringsbøkene der tazkeraene nedtegnes, har hundre sider med ti rader på hver side, og en tazkera kan derfor ikke ha registreringsnummer høyere enn tusen. Informasjon om nummer på boken, side og rad fremgår av tazkeraen. En internasjonal organisasjon og en diplomatkilde (møter i september 2015) mente at systemet fungerer bra; om en tazkera er registrert, finner erfarne tjenestemenn frem i bøkene i løpet av få minutter.

Lokal PRD-myndighet på distrikts- eller provinsnivå skal holde et arkiv over alle registreringsbøker, og likeledes skal en kopi av registreringsbøkene arkiveres i PRDs hovedkvarter i Kabul. Hvert halvår skal de lokale registreringsbøkene sendes til hovedkvarteret i Kabul for synkronisering, slik at informasjonen på lokalt og sentralt nivå er sammenfallende. Det er mulig å verifisere en tazkera ved PRDs register i Kabul, som skal ha registreringsbøker for flere tiår tilbake i tid.

Arkivet er imidlertid ikke komplett. Det har blitt ødelagt av både krigshandlinger, naturkatastrofer og branner, men er allikevel den beste (og eneste) oversikten afghanske myndigheter har over landets befolkning. Det pågår et prosjekt med skanning av alle registreringsbøkene, slik at all informasjon om papir-tazkeraene blir elektronisk søkbar. Landinfo vet ikke når arbeidet med digitaliseringen er planlagt ferdigstilt, men den afghanske ambassaden i Oslo opplyste i september 2016 at digitaliseringen per da var ferdigstilt i tre eller fire provinser (samtale september 2016).

2.4 E-TAZKERA

Innføring av e-tazkera, en digital tazkera, har lenge vært på den politiske dagsorden. Hovedformålet med innføringen har vært å få bedre oversikt over befolkningen, innføre identitetsdokumenter som skal være vanskeligere å forfalske, i tillegg til at det også skal øke påliteligheten av demokratiske valgprosesser (Lifos 2018, s. 11).

Den opprinnelige planen var at de første e-tazkeraene skulle utstedes i mars 2013. Spørsmålet om hvorvidt etnisitet skulle oppgis var et tema som skapte skarpe fronter og stor uenighet, og som bidro til at iverksettelsen stadig ble utsatt (Bjelica & van Biljert 2016; Biljert & Adili 2018).

Den 3. mai 2018 fikk president Ghani og hans ektefelle utstedt e-tazkera, som de første i landet, og på den måten ble lanseringen av de nye e-tazkeraene markert (TOLO News 2018). Da Landinfo besøkte Afghanistan i desember 2018, hadde 30 000 afghanere fått utstedt e-tazkera. Etterspørselen ble opplyst å være høy. Ventetiden for å få utstedt e-tazkera var minst én måned (samtale med internasjonal organisasjon, desember 2018). I Nasjonalt ID-senters ID-base (u.å.) fremgikk det per mai 2019 at dokumentet utstedes i enkelte store byer, men primært i Kabul.

Planen er at e-tazkera og papir-tazkera skal utstedes parallelt inntil alle har fått e-tazkera. Målet på sikt er at e-tazkeraen skal erstatte de ulike versjonene av papir-tazkera som er i omløp, og at e-tazkera skal utstedes i hele landet. E-tazkera vil utstedes på bakgrunn av papir-tazkera, men det skal foretas undersøkelser og verifisering i tillegg.

Det er de samme dokumentasjonskrav for utstedelse av e-tazkera som for papir-tazkera. Det kreves personlig fremmøte og for søkere over 18 år tas det biometriske data. Det koster 100 afghani, tilsvarende om lag 11 kroner, å få utstedt en e-tazkera (Nasjonalt ID-senter u.å.)

2.4.1 E-tazkeraens innhold og utforming

E-tazkeraen er et standard plastkort (kredittkort-format 86 x 54 mm) med en elektronisk chip (Danish National ID Centre 2019, s. 6). Kortet inneholder flere sikkerhetsdetaljer, blant annet optisk variable elementer og taktil sikring (Nasjonalt ID-senter u.å.). E-tazkeraen har ubegrenset gyldighetstid.

Kortet inneholder i hovedsak samme informasjon som papir-tazkeraene som er i omløp, med unntak av at e-tazkeraen gir informasjon om etternavn og fødselsdato. Dokumentet oppgir grunnleggende informasjon om navn, samt far og farfars navn og kjønn (Nasjonalt ID-senter). Ifølge en internasjonal organisasjon (desember 2018) inneholder den også informasjon om innehaverens religion og etnisitet.

Afghanistans nasjonalembblem er midtstilt øverst på forsiden av kortet, med ID-kortnummeret plassert rett under. Bilde av innehaveren er trykket på vestre side av kortets forside (Nasjonalt ID-senter u.å.). På kortets bakside fremgår, i tillegg til teksten «Islamic Republic of Afghanistan/National Identity Card», følgende opplysninger i engelsk oversettelse: ID-nummer, fullt navn (fornavn og etternavn), fødselsdato, fødested, kjønn, utstedelsesdato, nasjonalitet og signatur.

På baksidens venstre side er chipen som inneholder biometrisk informasjon, blant annet fingeravtrykk av ti fingre og irisbilde. Chipen skal angivelig også inneholde informasjon om blodtype (Nasjonalt ID-senter u.å.). Specimen av kortet finnes i rapport utarbeidet av Danish National ID Centre (2019, s. 7).

3. PASS

Afghanistan har introdusert maskinlesbare pass (Machine Readable Passport, forkortet MRP). Utstedelse av MRP startet i 2012 i Kabul, og har gradvis blitt utvidet til hele landet og utenriksstasjonene. Den afghanske ambassaden i Norge opplyste i samtale med Landinfo (desember 2015) at den sluttet å utstede håndskrevne pass i november 2015. De manuelle, håndskrevne passene har ikke blitt utstedt etter 1. november 2017, og de er ikke lengre gyldige som reisedokument (diplomatkilde, e-post 2018).

Et håndskrevet pass fungerer som underlagsdokument for et maskinlesbart pass. Ifølge en internasjonal organisasjon (møte i september 2015) får innehaveren beholde

begge passene, men det håndskrevne passet vil som regel påføres et stempel om at det ikke lenger er gyldig (cancelled).

Maskinlesbare pass har gyldighet på fem år, og det er ikke mulig å utvide gyldighetstiden: det må søkes om nytt pass når gyldighetstiden har utløpt. Håndskrevne afghanske pass hadde samme formular som kommunistpassene. Passets forside og landets betegnelse var «Republic of Afghanistan». Passene hadde samme utforming siden People's Democratic Party of Afghanistan (PDPA) styrte Afghanistan på 1980-tallet; bare signatur og stempel skilte et pass utstedt under kommunisttiden fra et håndskrevet pass utstedt i nyere tid (diplomatkilde, e-post november 2015).

Utformingen av pass utstedt under Taliban-regimet var i tråd med bevegelsens strenge religiøse forankring; menn hadde skjegg og cap på hodet, og kvinners pass inneholdt ikke bilde (diplomatkilde, møte i september 2015). Taliban-regimet var kun anerkjent av Saudi-Arabia, Pakistan og De forente arabiske emirater. Passene hadde derfor begrenset verdi som reisedokument.

3.1 GENERELT OM UTSTEDELSE AV PASS

Ifølge den seneste passloven (2015)² utstedes fire ulike typer afghanske pass: ordinært pass, diplomatpass, tjenestepass (*service passport*) og spesialpass (IRB 2018). Tidligere ble det utstedt både student- og forretningspass, men disse er nå faset ut. Det kan fortsatt være enkelte slike pass i sirkulasjon.

Kilde: Ministry of Foreign Affairs u.å.

Innenriksministeriet, Central Department of Passport og dets lokalkontorer, samt provinspolitisjefene, er ansvarlige for passutstedelse i Afghanistan (diplomatkilde, e-post april 2012). Pass skal enten utstedes i Kabul eller i provinsen som søkeren og søkerens slekt kommer fra. Unntaket kan gjøres i tilfelle hvor søker har vært bosatt ti

² Landinfo er ikke kjent med at det foreligger engelsk oversettelse av passloven.

år på et annet sted enn registrert fødselssted. En person fra Ghazni, som har bodd ti år eller mer i Herat, kan altså søke om pass i Herat (diplomatkilde, møte september 2015). Ifølge afghanske nyhetsmedier skal det være mulig å søke om afghansk pass online (TOLO News 2016).

Pass utstedes på grunnlag av informasjonen i tazkera eller tidligere pass. En person som søker pass uten tazkera, henvises til PRD/ACCRA for å få utstedt tazkera. En allerede utstedt tazkera må verifiseres for at dokumentet skal godkjennes som underlagsdokumentasjon for passutstedelse. En slik undersøkelse/verifisering gjennomføres av PRD/ACCRA og tar ifølge en diplomatkilde (e-post, mars 2019) én til to dager.

Det kan være ulike grunner til at en tazkera ikke gjenfinnes i registrene:

- Dokumentet kan være falskt
- Registrene er ikke komplette. Som tidligere nevnt har en del registreringsbøker blitt ødelagt i krigshandlinger, av naturkatastrofer eller andre grunner.
- I og med at systemene er manuelle, kan feilregistreringer forekomme.

Da de maskinlesbare passene ble introdusert, tok det ifølge en velinformert diplomatkilde (møte i september 2015) om lag to måneder å få utstedt pass i Afghanistan. En diplomatkilde (e-post mars 2019) har opplyst at det er innført endringer i rutinene for passutstedelse, og det skal nå være mulig å få utstedt pass i løpet av fem dager. Dersom det haster, kan det ifølge kilden være mulig å få utstedt pass i løpet av et par dager.

Søknad om pass må inneholde fire passbilder. I forbindelse med utstedelse av maskinlesbart pass skal det tas fingeravtrykk av innehaver, og det er blant annet derfor et krav om at søkeren møter personlig. Det gjøres unntak for barn under tre år (IRB 2017). Mens det i passloven av 1939 var krav om at kvinner hadde samtykke fra «legal relatives» for å kunne søke om pass, er denne bestemmelsen fjernet i loven av 2015 (diplomatkilde, februar 2019). Det er likevel slik at kvinnen trenger tazkera for å få pass. For at en kvinne skal få utstedt tazkera, må hun presentere tazkeraen til en mannlig slektning. Er hun gift vil det være naturlig at hun legger frem ektemannens tazkera, mens en ugift kvinne presenterer tazkeraen til biologiske slektninger som far, bror eller farbror.

I Afghanistan koster det 5000 afghani, tilsvarende om lag 550 kroner å få utstedt pass. For barn er prisen om lag 300 kroner (Nasjonalt ID-senter).

3.2 HVILKE OPPLYSNINGER INNEHOLDER PASS?

Et maskinlesbart pass har 48 sider. Ifølge Nasjonalt ID-senter foreligger det også en versjon med 50 sider. Passet inneholder bilde av innehaver, personlig informasjon (på personaliasiden og på side 3) og en maskinlesbar sone (Nasjonalt ID-senter u.å.). Fødselsdatoen er per i dag basert på innehavers egenrapportering. Inntil 2006/2007 fastsatte myndighetene fødselsdato. Etternavn skal også fremgå av passet, samt innehaverens høyde.

Alle pass inneholder bilde, og for MRP er det angitt standarder for bildet. Den afghanske ambassaden i Norge (møte i desember 2015) tar selv bilde av søkeren.

3.3 REGISTER

Frem til 2012 fantes det ikke digitale arkiver over utstedte pass, og registeret for de håndskrevne passene var utelukkende manuelt. Etter at det er igangsatt utstedelse av maskinlesbare pass, samles informasjonen om disse i en sentral database. Registeret administreres av PRD (internasjonal organisasjon, møte i september 2015).

Ambassaden i Norge har hatt et eget manuelt arkiv over de håndskrevne passene som er utstedt ved ambassaden.

4. SØKNAD OM PASS VED AMBASSADEN I OSLO

På nettsiden til Afghanistans ambassade i Norge er det informasjon om prosedyrer for å søke om pass (se Afghanistans ambassade i Norge u.å.a).

Inntil sommeren 2016 utstedte ambassaden pass i saker hvor det ikke ble lagt frem tazkera eller annen dokumentasjon. Et team bestående av tre personer fra ulike deler av Afghanistan intervjuet søkere som ikke kunne dokumentere sin identitet. I intervjuene ble det blant annet stilt spørsmål om søkerens tilknytning til Afghanistan og kunnskapsspørsmål om det området i Afghanistan vedkommende opplyste å komme fra. Hensikten med intervjuene var å stadfeste afghansk nasjonalitet. Søkere uten identitetspapirer måtte redegjøre for hvorfor de verken hadde tazkera eller annet ID-dokument. Tidligere ble det i tillegg stilt krav om skriftlig erklæring om identitet og nasjonalitet fra to vitner. Ambassaden opplyste i desember 2015 at den la begrenset vekt på identitetsbekreftelser fra vitner. I september 2016 gjorde ambassaden det klart at den har avvirket ordningen med vitner (møte, september 2016).

Afghanistans ambassade i Norge opplyste (samtale desember 2015) at majoriteten av de som søkte om pass, dokumenterte egen identitet ved å presentere tazkera. Dette kan synes å stå i motsetning til norske myndigheters erfaringer, som er at afghanske asylsøkere sjelden er i besittelse av afghanske ID-dokumenter eller dokumenter fra andre land hvor de har hatt opphold.

De maskinlesbare passene inneholder ikke informasjon om religiøs eller etnisk tilhørighet, og ingen må gi informasjon om dette ved søknad om pass ved ambassaden i Norge.

4.1 KOSTNAD

Ambassaden opplyser på sin hjemmeside at per april 2019 koster et afghansk pass 1200 NOK. Passet kan sendes med post til mottakeren etter utstedelse, og det påløper da en ytterligere kostnad på 220 NOK (Afghanistans ambassade u.å.a). Det tar minst åtte uker å få utstedt et maskinlesbart pass.³ Passet har en gyldighet på fem år. De

³ Ambassaden utsteder maskinlesbare pass, men det er generalkonsulatet i Bonn i Tyskland som personaliserer (produserer) passene, på grunnlag av informasjon fra ambassaden i Norge (Afghanistans ambassade i Norge, u.å.a). Bonn vil stå som utstedelsesmyndighet med teksten «Consulate General of Afghanistan Bonn» (Nasjonalt ID-senter, u.å.).

som søker om pass, men ikke fyller vilkårene, får ifølge ambassaden et skriftlig avslag. Det innbetalte beløpet refunderes ikke selv om søknaden om pass avslås. Avslaget begrunnes ikke, det er derfor ikke mulig å vite hva avslaget skyldes.

4.2 KRAV OM FREMLEGGELSE AV TAZKERA VED SØKNAD OM PASS

Sommeren 2016 kunngjorde den afghanske ambassaden på sin hjemmeside at den hadde endret praksis, og at personer som søker om pass må dokumentere sin identitet og nasjonalitet med legalisert⁴ tazkera.⁵ Ambassaden (møte september 2016) bekreftet i møte med Landinfo at det kun er personer som presenterer legalisert tazkera som får utstedt pass, og forklarte at bakgrunnen for innstramningen er den nye passloven.⁶ Dette gjelder også andre afghanske ambassader, eksempelvis ambassaden i Sverige og Storbritannia (Afghanistans ambassade i Sverige u.å.; Afghanistans ambassade i Storbritannia u.å.)

Ifølge ambassaden gjelder også innstramningen ved fornyelse av pass; ambassaden undersøker da på hvilket grunnlag det utgatte passet ble utstedt, dette for å sikre at fornyelsen er i tråd med gjeldende rutiner.

Søkere av pass oppfordres i tillegg til å fremlegge såkalte *supporting documents*; det dreier seg om dokumenter som ekteskapsattester, dokumentasjon på oppholdstatus i Norge, bekreftelse fra arbeidsgiver, vitnemål fra utdanningsinstitusjoner, og militære tjenestebevis. Dokumentasjonen legges frem for å underbygge søkerens identitet, men er ikke i seg selv tilstrekkelig. Det er ikke krav om at slik dokumentasjon presenteres (se Afghanistans ambassade i Norge, u.å.a).

Det er et absolutt krav om personlig fremmøte, blant annet fordi det tas fingeravtrykk av søkeren. Ambassaden skriver på sin hjemmeside at avtale må forhåndsbestilles. Det gjøres digitalt på ambassadens hjemmeside.

Det gjøres svært få unntak fra kravet om personlig fremmøte, men ved ett tilfelle ble en svært syk mann intervjuet på Skype, hvorpå han fikk utstedt pass uten personlig fremmøte (Afghanistans ambassade i Norge, møte september 2016).

Ambassaden opplyser på hjemmesiden at de som mister passet sitt, må melde det til politiet (u.å.a). Ambassaden skriver i e-post til Landinfo (juni 2018) at forutsatt at søkeren oppfylles kravene i passloven og det foreligger en politiattest, kan det utstedes et duplikatpass.

⁴ Legalisering er en formalitet for at et dokument skal få rettsvirkning i utlandet. Det bekreftes at underskrift og stempel er ekte og at det er undertegnet av tjenestemann som har myndighet til det. Legalisering er imidlertid ikke bekreftelse på at innholdet i dokumentet er riktig (Regjeringen.no).

⁵ Legaliseringen går via tre ministerier: først til Innenriksministeriet (MoI), Central Census Independent Organization som har registreringsbøker for utstedte tazkeraer, deretter til Justisministeriet og til slutt til Utenriksdepartementet. Ifølge Ahmad Khalid Akbar mottar ambassaden i Oslo ukentlige oversikter over legaliserte tazkeraer fra afghansk UD (samtale september 2016). Afghansk UD har et eget register for legaliseringer, som inneholder opplysninger om registreringsnummer og dato for legaliseringen. Oversatte tazkeraer som er legalisert, registreres i en søkbar database. Norske myndigheter kan verifisere dokumenter gjennom registeret, ifølge konsulatseksjonen i afghansk UD (MFA, møte i Kabul, september 2015). Det er også mulig å sjekke om en tazkera er registrert i de manuelle arkivene ved PRD i Kabul eller lokalt.

⁶ I og med at loven ikke er oversatt til engelsk, har Landinfo oversatt artiklene 14 og 19, som i henhold til opplysninger fra den afghanske ambassaden i Oslo er av særlig relevans for utstedelse av pass ved utenriksstasjonene.

I samtale med Landinfo (desember 2015) opplyste ambassaden at norske utlendingsmyndigheters praksis med å beslaglegge asylsøkeres dokumenter, vanskeliggjør ambassadens arbeid når afghanske borgere søker om pass og reisedokument.

4.2.1 Mulighet til å fremskaffe tazkera fra Norge

Som følge av innstramningen av rutinene ved ambassaden, er det utviklet en praksis som gir mulighet til å søke om tazkera fra utlandet. Søknadsskjemaet som benyttes omtales som *Tazkera in Absence*, og fylles ut med søkerens navn, fødselsdato, fødested, oppholdssted samt øyefarge. Tidligere var praksis at nummeret på en mannlig slektningens tazkera var tilstrekkelig for ambassaden i Norge, men i Afghanistan måtte slektningens fysiske tazkera vedlegges søknaden. Dette er endret og ambassaden krever nå at originalen eller en kopi av slektningens tazkera vedlegges søknaden (Afghanistans ambassade i Norge, e-post 4. mars 2019).

Et spørsmål er hvilke slektninger som kan aksepteres, hvor nært slektskapet må være. På sin hjemmeside nevner ambassaden «[...] father, brother, sister, uncle or cousin». Ambassaden opplyser til Landinfo at barn av fetter ikke aksepteres (Afghanistans ambassade i Norge, e-post 1. mars 2019). Slik Landinfo forstår informasjonsbildet, går således skillet mellom fetter og barn av fetter; fetter aksepteres, men barn av fetter aksepteres ikke.

Den afghanske ambassaden opplyste i 2016 at morens tazkera aksepteres som underlagsdokumentasjon, men ikke mors slektningers (Afghanistans ambassade i Norge, møte september 2016). I januar 2018 rettet Landinfo en forespørsel til ambassaden om hvorvidt dette fortsatt medførte riktighet. I e-post av 25. januar 2018 opplyste ambassaden at det kun er slektninger på fars side som godtas. På ambassadens hjemmeside vises det til at en søsters tazkera aksepteres (Afghanistans ambassade i Norge, u.å.b). I e-post av 16. februar 2018 forklarte ambassaden at grunnen til at søster aksepteres, og ikke mor, er at søster er registrert under sin far i registreringsboken. Hennes tazkera kan dermed brukes til å spore farens familienettverk, noe som ikke nødvendigvis er tilfelle med morens tazkera.

Landinfo forsto ambassaden slik at den bistår enkeltpersoner i prosessen med å veilede og fremskaffe legalisert tazkera. I utgangspunktet har ambassaden satt av kun 15 minutter til hver søker, men det forekommer at ansatte bruker flere timer på å bistå en person (Afghanistans ambassade i Norge, møte september 2016).

Søknaden om *Tazkera in Absence* sendes til Afghanistan med stempel fra ambassaden og åtte passfoto av søkeren. Ambassaden beholder en kopi av det utfylte skjemaet. Tazkeraen utstedes i Afghanistan og sendes deretter til Norge (Afghanistans ambassade i Norge, e-post 18. mars 2019). Det er ingen begrensninger på hvem som kan bistå søkerne med å oppsøke de relevante kontorene i Afghanistan; det kan være familie, slekt eller bekjente. Det finnes også profesjonelle aktører som tar betalt for oppdraget, og som ved fullmakt kan representere søkeren. Privatpraktiserende advokater kan også ta slike oppdrag. Ambassaden (møte, september 2016) anslo prisen for et slikt oppdrag til å være 2-300 USD, og prisen skal ifølge ambassaden være fastsatt av Justisministeriet.

Det er vanskelig å anslå hvor lang tid prosessen med å fremskaffe *Tazkera in Absence* tar, men ambassaden kjente til et tilfelle hvor det kun hadde tatt en uke (Afghanistans ambassade i Norge, møte september 2016).

For afghanere som bor i utlandet, og som tidligere har hatt tazkera, er det mulig å få et duplikat ved å følge søknadsprosedyrene for Tazkera in Absence ved den aktuelle utenriksstasjonen (Afghanistans ambassade i Norge, e-post 11. juni 2018).

4.3 PASS TIL MINDREÅRIGE

Forutsatt at en mannlig slektning samtykker (eksempelvis far, bror, farbror), kan nyfødte få eget pass (UNICEF 2018, s. 34). Tidligere var det ikke nødvendig å søke om eget pass til barn, barnet kunne inkluderes i foreldrenes pass (IRB 2013). Dette er nå endret, og det fremgår av hjemmesiden til den afghanske ambassaden at MRP utstedes «[...] individually to each applicant, including infants» (Afghanistans ambassade i Norge, u.å.a).

Myndighetsalderen i Afghanistan er 18 år (Civil Code 1977, § 39). Ifølge en diplomatkilde i Kabul (e-post februar 2019) trenger søkere av pass som ikke er myndige samtykke fra far (som er verge – eller «legal guardian»). Ved ambassaden i Oslo er det ikke lengre krav om at mindreårige presenterer fullmakt fra verge, det er heller ikke krav om at mindreårige møter på ambassaden sammen med en voksen eller verge. Dette er uavhengig av ungdommens alder, og om de er over eller under 15 år. Ifølge ambassaden (e-post januar 2019) er eneste unntaket spedbarn. Det er imidlertid et ufravikelig krav at mindreårige, i likhet med voksne, presenterer legalisert tazkera. Tidligere var det krav om underskrift fra verge for at mindreårige asylsøkere under 14 år kunne søke om pass, mens de som var her med familien sin trengte foreldrenes underskrift (Afghanistans ambassade i Norge, møte september 2016).

Den afghanske ambassaden i Norge (møte i desember 2015) utsteder pass til barn født i Norge av afghanske foreldre, forutsatt at foreldrene har pass og fremlegger barnets fødselsattest.

5. «IDENTITY CERTIFICATE»

Den afghanske ambassaden i Norge kan utstede såkalt *Identity Certificate* til personer som ikke har tazkera og som derfor ikke kan få utstedt pass. *Identity Certificate* utstedes på bakgrunn av intervju med tre personer ved ambassaden. Det forutsetter at søkeren møter personlig til intervjuet, og det har ifølge ambassaden ikke blitt gjort unntak fra denne regelen. I tillegg til intervjuene, forsøker ambassaden å dobbeltsjekke opplysninger fra søkeren i en rekke ulike miljøer; med representanter for moskeer, kultursentre, afghanske utenriksstasjoner i tredjeland, miljøer i Iran og Pakistan med flere. Dette gjøres både formelt og uformelt. Noen ganger tar det uker, mens andre ganger tar det måneder før de har tilstrekkelig informasjon til at dokumentet kan utstedes (Afghanistans ambassade i Norge, møte september 2016).

På spørsmål om hvilken status dette dokumentet har for afghanske myndigheter, opplyste ambassaden at det er en anerkjennelse av at søkeren er å anse som afghansk borger. Dokumentet bekrefter at personen har sannsynliggjort å være afghaner. Dette gjenspeiles av søknadsskjemaet som ligger på ambassadens hjemmeside, som har overskriften «Certificate of Identity – Nationality» (Afghanistans ambassade i Norge, u.å.c).

Identitetssertifikatet kan ikke benyttes som underlagsdokumentasjon for å få afghansk pass. Samtidig opplyser ambassaden at den forsøker å oppmuntre afghanere til å igangsette prosessen med å søke om legalisert tazkera, slik at de kan få utstedt pass. Det er både den enkelte afghaner og det afghanske samfunnet tjent med, ifølge ambassadens representant (møte, september 2016).

Ambassaden opplyste i møte i september 2016 at den utsteder identitetssertifikat for dem som ikke har tazkera, og hensikten er at det skal kunne brukes overfor norske myndigheter. Dokumentet er et svar på norske myndigheters etterspørsel etter ID-dokumenter. Ambassaden uttrykte bekymring for alle de unge mennene som kommer til Norge uten dokumenter, og som av den grunn ikke får tilgang til skolegang og andre rettigheter. Ambassaden erkjente at det er en viss usikkerhet knyttet til disse dokumentene.

6. FØDSELSREGISTRERING

Fødselsregistreringen er svært viktig for å sikre grunnleggende rettigheter til blant annet sikkerhet, helse og utdanning. I Afghanistan er fødselsregistreringen svært mangelfull. UNICEF samarbeider med myndighetene om nasjonale fødselsregistreringssystemer og tiltak på lokalplan, som skal sikre at barn blir registrert.

Alle sykehus i Afghanistan kan utstede fødselsattest, uavhengig av hvor sykehuset er lokalisert og om det er offentlig eller privat. Barn som fødes på sykehus blir registrert og får fødselsattest. Fødselsregistreringen og attesten er gratis. Ifølge en representant for en internasjonal organisasjon (møte, september 2015) kan sykehus også utstede fødselsattest til barn som er født hjemme. ACCRA (u.å.c) opplyser at dersom barnet er født hjemme eller et annet sted enn sykehus, kan den nyfødte få fødselsattest i løpet av en tremåneders-periode.

Foreldre er i henhold til Afghanistan Civil Registration Law artikkel 31 forpliktet til å registrere barnet innen seks måneder etter fødsel (MoIA u.å.a) Formularet for slik ordinær registrering er standardisert, og det skal ikke være variasjoner i praksis. Formularformatet for etterregistrerte fødsler er ulikt det som utstedes i forbindelse med ordinær fødselsregistrering.

Fødselsattesten inneholder fars navn, men ikke mors, og den angir eksakt fødselsdato. Hvis det er sykehuset som fyller ut formularet i forbindelse med fødsel, fyller de ikke ut rubrikken for barnets navn, fordi et afghansk barn aldri gis navn før en tid etter fødselen (internasjonal kilde, møte i september 2015).

Siden 2003 har sykehusene vært ansvarlige for å sørge for at en kopi av hver fødselsattest oversendes til ansvarlig avdeling for fødsler (*Birth Department*) ved

PRD, som har etablert en database over fødselsregistreringene fra sykehusene. I perioden fra 2010 til november 2015 ble mer enn 1,6 millioner barn registrert og fikk utstedt fødselsattest. Tallet omfattet kun marginalt flere gutter enn jenter.

Det har i årene etter Talibans fall blitt gjennomført flere levekårsundersøkelser. Resultatet av siste undersøkelse, publisert i 2018, viser en negativ utvikling for fødselsregistreringen; andelen barn som fødselsregistreres er 5,7 prosent lavere enn i 2011/2012. På landsbasis blir om lag tre av ti barn fødselsregistrert. Det er store forskjeller mellom by og land; i byene registreres seks av ti barn, mens på landsbygda er andelen kun tretti prosent. Bare ti prosent av barn født av kuchier registreres. Det er også betydelige forskjeller mellom de ulike provinsene, og i enkelte provinser er andelen registrerte fødsler mindre enn 20 prosent (CSO 2018, s. 197-198).

7. VURDERING AV RUTINER

7.1 UTSTEDELSE AV TAZKERA

En tazkera kan utstedes ved at noen – som eldre i landsby og/eller religiøse ledere – bevitner at en person er den vedkommende gir seg ut for å være. En tazkera kan altså utstedes på bakgrunn av vitneprov om identitet. Landinfo mener at sannsynligheten for at falske vitneprov blir avdekket er liten. Opplysninger om alder er ofte basert på skjønnnet til den som har utstedt tazkeraen. Isolert kan disse to kjensgjerningene gi grunnlag for å stille spørsmål ved notoriteten til tazkeraer. Samtidig kan transkribering, begrensede lese- og skriveferdigheter og dårlige forvaltningsrutiner være årsak til at navn og stedsnavn skrives forskjellig, og forklare avvik i og mellom ulike dokumenter.

En tazkera har emblem og stempler tilhørende myndighetskontoret som har utstedt dokumentet, men har ingen dokumenttekniske sikkerhetslementer. Dagens papirtazkera i standard A4-format har ingen referanse til biometriske data, og har ingen sikkerhetslementer som vannmerke, hologram, mikroskrift eller lignende. Den er svært enkel å forfalske, endre eller reprodusere på grunn av få eller ingen sikkerhetslementer (Nasjonalt ID-senter u.å.).

Landinfo er kjent med at flere vestlige lands representasjoner i Pakistan, eksempelvis den norske ambassaden i Islamabad, tidligere anmodet afghanske borgere som fremmet søknader om oppholdstillatelse om ikke å presentere dokumenter i forbindelse med søknadene. Denne anmodningen var blant annet basert på en notoritetsvurdering av afghanske dokumenter, herunder tazkeraer. Den norske ambassaden i Islamabad opplyste at per 2016 ble afghanske borgere, i likhet med søkere fra andre land, anmodet om å presentere dokumenter i forbindelse med søknad om visum eller familiegjengeforening. Ambassaden (e-post januar 2016) anså imidlertid fremdeles en afghansk tazkera for å ha svært lav notoritet.

Det bor om lag tre millioner afghanere i Iran. Den norske ambassaden i Teheran (e-post februar 2016) opplyser å ha mange saker fra afghanske borgere til behandling. Grunnet svært lav notoritet på afghanske ID-dokumenter, vil det som hovedregel tas DNA-tester i saker hvor det vurderes opphold i Norge.

7.2 UTSTEDELSE AV PASS

Tazkera er det sentrale underlagsdokumentet ved utstedelse av pass, både ved afghanske utenriksstasjoner og i Afghanistan. I og med at Landinfo vurderer notoriteten til tazkeraer som lav, vil en slik vurdering nødvendigvis også gjelde for afghanske pass.

Tidligere ble det utstedt pass ved den afghanske ambassaden i Oslo, som var basert på informasjon fremkommet i intervjuer og uten at det ble fremlagt underlagsdokumentasjon. Praksisen er nå strammet inn og det kreves at søkerne presenterer legalisert tazkera for at pass utstedes. Dette er en forbedring fra tidligere praksis, men problemet er likevel at underlagsdokumentet tazkera fortsatt har lav notoritet.

Håndskrevne afghanske pass, også de som eventuelt var utstedt på basis av falske opplysninger om identitet og/eller nasjonalitet, har rutinemessig og etter skriftlig søknad, inntil nylig kunnet få utvidet gyldighetstiden. Mange av disse passene er fortsatt i sirkulasjon og var gyldig reisedokument til og med november 2017. Kontrollordningene for vurdering av nasjonalitet og identitet i tilknytning til passutstedelse, fungerer antagelig ikke optimalt. Ordningene synes uansett å være bedre når det gjelder å stadfeste nasjonalitet enn de gjør for stadfesting av identitet.

8. FORVALTNING OG KONFLIKT

8.1 BESTIKKELSER OG KORRUPSJON

Utgangspunktet for vurderingen av afghanske dokumenter er afghansk forvaltningskultur; en forvaltningskultur som er sterkt preget av bestikkelser, korrupsjon, inkompetanse og nepotisme. Nepotisme er omfattende på alle nivåer i forvaltningen, og de fleste i overordnede stillinger sitter der på grunn av slektskap eller bekjentskap.

Transparency Internationals årlige Corruption Perceptions Index (CPI) evaluerer antatt korrupsjon i offentlig sektor i nær alle verdens land.⁷ På indeksen for 2015 kom Afghanistan svært dårlig ut, og ble rangert som nummer 166 av 167 land (TI 2015). De siste årene har president Ghani satt kampen mot korrupsjon høyt på den politiske dagsorden. Afghanistan har klatret noen plasser, men er fortsatt i bunnsjiktet. På indeksen for 2018 er Afghanistan rangert som land 172 av totalt 180 land (TI 2019).

Bestikkelser, korrupsjon og illegal produksjon av ulike typer dokumentasjon er utbredt i Afghanistan. Bestikkelser kan innebære å måtte betale for en rettighet som en i utgangspunktet har krav på vederlagsfritt, om å få behandling utenom tur eller få utstedt dokumentasjon på falske premisser, eksempelvis om en ikke har fremlagt tilstrekkelige underlagsdokumenter. Bestikkelser til offentlige tjenestepersoner antas,

⁷ Transparency Internationals korrupsjonsindeks er basert på oppfatninger om korrupsjon i det offentlige, som er innhentet fra et bredt utvalg av befolkningen i gjeldende land.

ifølge UN Office on Drugs and Crime (UNODC), å utgjøre det dobbelte av landets skatteinntekter, og ble i 2014 anslått til å representere en verdi rundt 3,9 milliarder dollar (Tømte 2015).

Dokumenter utstedt av rette myndighet kan inneholde både riktige og uriktige opplysninger, og det er enkelt å skaffe til veie ID-dokumenter med uriktige opplysninger utstedt av rett myndighet. Det er også et stort marked for forfalskede dokumenter i Afghanistan.

Korrupsjonsbekjempelse har, som tidligere nevnt, stått høyt på den afghanske presidenten Ashraf Ghanis politiske program. Kampen mot korrupsjon har imidlertid fått utilsiktede virkninger; fokuset på korrupsjon har resultert i et voksende byråkrati i form av flere kontrollerende ledd. Prisen for bestikkelser har økt, i og med at risikoen som tjenestemennene løper er større. Lederen for en internasjonal NGO (møte, september 2015) opplyste at det tok måneder å få underskriftene som trengs for at organisasjonen skulle kunne gjøre jobben sin. Direktøren for PRD (møte i Kabul, september 2015) erkjente at korrupsjon var et stort problem i PRD, og at PRD var en av de mest korrupte enhetene i afghansk forvaltning. Samtidig understreket han at det ble arbeidet systematisk for å redusere korrupsjonsnivået.

8.2 VÆPNET KONFLIKT OG FORVALTNING

Afghanistan er sterkt preget av de alvorlige konfliktene som har funnet sted i landet fra 1970-tallet. Den afghanske staten og forholdet mellom sentrale og lokale myndigheter er tradisjonelt svakt. Store områder av landet er nå helt uten et fungerende forvaltningsapparat, og sentrale institusjoner har derfor svært begrensede muligheter til å styre og overvåke myndighetsutøvelse lokalt. I tillegg er lojaliteten til sentrale myndigheter tradisjonelt svak eller fraværende. Statens nedslagsfelt er således vesentlig svekket i store områder av landet. Nepotisme er utbredt, og svekker effektivitet, ansvarlighet og forutsigbarhet i offentlig forvaltning. Inkompetanse bidrar ytterligere til vilkårlig og ulovlig myndighetsutøvelse.

Det er åpenbart at den kontinuerlige konfliktsituasjonen har bidratt til at det er ikke etablert enhetlig, etterrettelig og forutsigbar kontroll av identitetsopplysninger i tilknytning til utstedelse av tazkera og pass, verken i Afghanistan eller ved afghanske representasjoner i utlandet.

Det har ikke vært folketelling i landet siden 1979, og det foreligger derfor ikke statistikk over befolknings sammensetning eller bosettingsmønster. I 2014 ble Law on Registration of Population Records vedtatt. Hensikten med loven er, i henhold til dens artikkel 2, å få oversikt over størrelsen på landets befolkning, samt fødsler, dødsfall, ekteskap og skilsmisser. Elektronisk tazkera er detaljert regulert i loven. Lovverk og planene er på plass, men implementering og iverksetting uteblir. Dette er en situasjonsbeskrivelse som gjelder på en rekke områder i det afghanske samfunnet.

Konfliktrelaterte forhold kan synes å bidra til at implementeringen av lovverket går langsomt. En internasjonal kilde (møte, september 2015) mente at mange ikke ønsker at den etniske og befolkningsmessige sammensetningen skal komme for en dag, fordi det kan rokke ved grunnlaget for maktfordeling i den afghanske staten. Det kan forklare den sterke motstanden som prosjektet med e-tazkera stadig møter, og at oppstarten er utsatt flere ganger.

9. KOMMENTARER TIL NOTORITET

Det er enkelt å få tak i alle typer forfalskede dokumenter i Afghanistan, og det er også mulig å få gyldige dokumenter med uriktige opplysninger fra alle myndighetsorganer.

Fødselsregistreringen er svært mangelfull; mer enn seksti prosent av barna blir ikke registrert ved fødsel. Den afghanske befolkningsstørrelse- og sammensetning er ikke kjent, og alle kvantitative beskrivelser av befolkningen er estimater.

Grunnlagsinformasjonen som innhentes i tilknytning til tazkerautstedelse kan manipuleres, og kontrollen er mangelfull. Inntil våren 2018 ble det kun utstedt manuelle tazkeraer, og fortsatt er brorparten av tazkeraene som utstedes manuelle papir-tazkeraer. Fravær av elektroniske spor gjør at det er relativt enkelt å manipulere grunnlagsopplysningene. Videre er det åpenbart at ikke alle tazkeraer som er utstedt lokalt, er registrert sentralt. PRDs sentrale arkiv er ikke komplett, hovedsakelig fordi registreringsbøker er ødelagt på grunn av krigshandlinger eller naturkatastrofer.

Landinfo mener at PRD/ACCRA og deres eventuelle representasjon på lokalt nivå ikke skiller seg fra annen afghansk statlig forvaltning med hensyn til korrupsjon. Tazkeraer som er utstedt av rette myndigheter, inneholder ikke nødvendigvis korrekte opplysninger om identitet. Landinfo mener at registreringen og kvalitetssikringen av personopplysninger både i tilknytning til pass- og underlagsdokumenter, er mangelfull. Afghanske pass kan inneholde uriktig informasjon om både identitet, alder og nasjonalitet. Landinfo er også kjent med at personer har disponert mer enn ett pass med ulike identitetsopplysninger.

Afghanske myndigheter har iverksatt flere konkrete fremtidsprosjekter som kan bedre afghanske dokumenters notoritet på sikt; innføring av fødselsregistrering, introduksjon av elektronisk tazkera, lagring av biometriske data, maskinlesbare pass og ulike digitale register. Foreløpig er utviklingen på de fleste av disse feltene kun i startgroppen.

Ifølge opplysninger fra ambassaden i Oslo utstedes pass nå kun på bakgrunn av fremlagt legalisert tazkera. Sammenlignet med tidligere praksis er dette en klar forbedring, og bidrar etter Landinfos vurdering til at pass utstedt ved ambassaden i Oslo fremstår med bedre notoritet enn tidligere. Samtidig svekkes passenes pålitelighet av at de utstedes på bakgrunn av et dokument som i utgangspunktet har lav notoritet. Verifisering av dokumenter gjennom konsulatseksjonen i afghansk UD kan si noe om formularet er ekte og utstedt av kompetent myndighet. Slike undersøkelser vil imidlertid ikke avdekke uriktige opplysninger som følge av bestikkelser, korrupsjon eller mangelfull grunnlagsdokumentasjon.

Ved utstedelse av *Identity Certificate* intervjues søker av ansatte ved ambassaden for å avdekke hvorvidt de er afghanere eller ei. Denne praksisen er ikke tillitsvekkende. Selv om det i enkelte saker kan være mulig å avgjøre nasjonalitet på bakgrunn av slike intervjuer, vil identitet og alder være svært vanskelig å fastslå på et slikt grunnlag.

Basert på Landinfos erfaringer fra identitets- og nasjonalitetsproblematikk i land preget av væpnet konflikt, fattigdomsproblematikk, svak forvaltning og utstrakt korrupsjon, vil det normalt være enklere å fastslå nasjonalitet enn identitet i tilfeller

hvor det ikke foreligger dokumenter. Det er nærliggende å anta at det også er tilfelle for Afghanistans vedkommende.

10. REFERANSER

Skriftlige kilder

- ACCRA, dvs. Afghanistan Central Civil Registration Authority (u.å.a). *ACCRA Services*. Kabul: ACCRA. Tilgjengelig fra <http://www.accra.gov.af/en> [lastet ned 2. april 2019]
- ACCRA (u.å.b). *Paper Tazkera for Local Afghans*. Kabul: ACCRA. Tilgjengelig fra <http://www.accra.gov.af/en/page/services#paper-based-tazkera> [lastet ned 12. april 2019]
- ACCRA (u.å.c). *Birth Registration*. Kabul: ACCRA. Tilgjengelig fra <http://www.accra.gov.af/en/page/services#birth-registration> [lastet ned 16. mai 2019]
- Afghanistans ambassade i Norge (u.å.a). *Passport*. Oslo: Afghanistans ambassade i Norge. Tilgjengelig fra <https://www.afghanistanembassy.no/consular-services/passport/> [lastet ned 3. april 2019]
- Afghanistans ambassade i Norge (u.å.b). *Absentee Tazkira*. Oslo: Afghanistans ambassade i Norge. Tilgjengelig fra <https://www.afghanistanembassy.no/consular-services/absentee-tazkira/> [lastet ned 14. mai 2019]
- Afghanistans ambassade i Norge (u.å.c). *Certificate of Identity – Nationality*. Oslo: Afghanistans ambassade i Norge. Tilgjengelig fra <https://www.afghanistanembassy.no/wp-content/uploads/2017/03/هویت-تأیید.pdf> [lastet ned 3. april 2019]
- Afghanistans ambassade i Sverige (u.å.). *Electronic Passport*. Stockholm: Afghanistans ambassade i Sverige. Tilgjengelig fra <http://embassyofafghanistan.se/e-passport/> [lastet ned 14. mai 2019]
- Afghanistans ambassade i Storbritannia (u.å.). *Passport*. London: Afghanistans ambassade i Storbritannia. Tilgjengelig fra http://afghanistanembassy.org.uk/english/?page_id=28 [lastet ned 14. mai 2019]
- Ali, O. (2013, 7. januar). E-tazkera: relieving pre-election tension or adding to the confusion? *Afghanistan Analysts Network*. Tilgjengelig fra <https://www.afghanistan-analysts.org/e-tazkera-relieving-pre-election-tension-or-adding-to-the-confusion/> [lastet ned 16. mai 2019]
- Bjelica, J. & van Biljert, M. (2016, 25. januar). The Troubled History of the E-tazkera (Part 1): Political upheaval. *Afghanistan Analysts Network*. Tilgjengelig fra <https://www.afghanistan-analysts.org/the-troubled-history-of-the-e-tazkera-part-1-political-upheaval/> [lastet ned 16. mai 2019]
- Bjelica, J. & Adili, A. Y. (2018, 22. februar). The E-Tazkera Rift: Yet another political crisis looming. *Afghanistan Analysts Network*. Tilgjengelig fra <https://www.afghanistan-analysts.org/the-e-tazkera-rift-yet-another-political-crisis-looming/> [lastet ned 2. april 2019]
- [Civil Code] (1977). *Civil Law of the Republic of Afghanistan (Civil Code)*. Tilgjengelig fra <https://www-cdn.law.stanford.edu/wp-content/uploads/2015/10/Civil-Code-of-Afghanistan-ALEP-Translation.pdf> [lastet ned 16. mai 2019]
- CSO, dvs. Central Statistics Organization (2018). *Afghanistan Living Conditions Survey 2016-17*. Kabul: CSO. Tilgjengelig fra http://cso.gov.af/Content/files/ALCS/ALCS%202016-17%20Analysis%20report%20-%20Full%20report23%20_09%202018-ilovepdf-compressed.pdf [lastet ned 5. april 2019]
- Danish National ID Centre (2019, 16. mai). *Afghanistan: National Identity Card (Tazkera)*. København: National ID Centre. Tilgjengelig fra <https://nidc.dk/-/media/442AC6A33D01446F92C724310700EF82.pdf> [lastet ned 20. mai 2019]
- DISCS, dvs. Document Information System for Civil Status (u.å.). *Afghanistan. Identity*. Zvalle: Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). [Elektronisk abonnementsstjeneste, lastet ned 16. mai 2019]

- IRB, dvs. Immigration and Refugee Board of Canada (2013, 1. februar). *Afghanistan: Passports, including issuance procedures within and outside Afghanistan; types of passports issued (2008-2012)*. Ottawa: IRB. Tilgjengelig via Refworld <http://www.refworld.org/docid/51345d462.html> [lastet ned 16. mai 2019]
- IRB (2017, 20. februar). *Afghanistan: Requirements and procedures to obtain, renew, and replace a biometric passport, both within and outside the country; validity period of passport; whether the 'place of birth' noted in the passport is the same as the one listed on the tazkira, and whether it refers to the place of birth of the owner of the passport or their father's (2015-January 2017)*. Ottawa: IRB. Tilgjengelig via Refworld <https://www.refworld.org/docid/58b42a5f4.html> [lastet ned 3. april 2019]
- IRB (2018, 13. februar). *Afghanistan: Passport Law of 25 October 2015; appearance and security features of passports; specimen of passports (2015-January 2018)*. Ottawa: IRB. Tilgjengelig via Refworld: <https://www.refworld.org/docid/5aa91c044.html> [lastet ned 3. april 2019]
- IRB (2011, 16. september). *Description and samples of the Tazkira booklet and the Tazkira certificate; information on security features*. Ottawa: IRB. Tilgjengelig via Refworld <http://www.refworld.org/docid/4f1510822.html> [lastet ned 19. mai 2019]
- Landinfo (2015, 27. januar). *Krav om foreldres samtykke ved søknad om statsborgerskap for barn*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/3060/1/3060_1.pdf [lastet ned 4. januar 2016]
- [Law on Registration of Population Records] (2014). *Law on Registration of Population Records*. Tilgjengelig fra <http://www.refworld.org/docid/544a4c434.html> [lastet ned 16. mai 2019]
- Lifos (2018, 24. januar). *Medborgarskap, folkbokføring och identitetshandlingar*. Norrköping: Lifos. Tilgjengelig fra <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentAttachmentId=45408> [lastet ned 16. mai 2019]
- Ministry of Foreign Affairs (u.å.). *Ordinary Passport*. Kabul: Ministry of Foreign Affairs. Tilgjengelig fra <http://www.econsulate.gov.af/en/passport/ordinary-passport.html> [lastet ned 20. mai 2019]
- Nasjonalt ID-senter (u.å.). *ID-basen. Afghanistan Pass*. Oslo: Nasjonalt ID-senter.
- NRC, dvs. Norwegian Refugee Council & Samuel Hall (2016, november). *Access to Tazkera and other civil documentation in Afghanistan*. Kabul: NRC & Samuel Hall. Tilgjengelig fra http://samuelhall.org/wp-content/uploads/2016/11/af_civil-documentation-study_081116.pdf [lastet ned 16. mai 2019]
- Regjeringen.no. (2012, 3. mars). *Legaliseringer*. Oslo: Utenriksdepartementet. Tilgjengelig fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/legalisering-ud/id752911/> [lastet ned 18. oktober 2016]
- TI, dvs. Transparency International (2015). *Corruption Perceptions Index 2015*. Berlin: TI. Tilgjengelig fra <http://www.transparency.org/cpi2015#results-table> [lastet ned 27. januar 2016]
- TI (2019). *Index 2018*. Berlin: Transparency International. Tilgjengelig fra <https://www.transparency.org/cpi2018#world-map> [lastet ned 5. april 2019]
- TLO, dvs. The Liaison Office (2013, juni). *An Exploratory Study of Afghan Tazkera Ownership*. Kabul: TLO.

Rapporten er ikke tilgjengelig på internett, men ligger i Landdatabasen.

- TOLO News (2016, 14. januar). *Afghanistan launches online Passport Application Services*. *TOLO News*. Tilgjengelig fra <https://www.tolonews.com/node/12566> [lastet ned 16. mai 2019]
- TOLO News (2018, 3. mai). *Ghani receives first electronic ID card*. *TOLO News*. Tilgjengelig fra <https://www.tolonews.com/afghanistan/ghani-receives-first-electronic-id-card> [lastet ned 2. april 2019]

- Tømte, E. (2015, 19. april). *Omfattende korrupsjon i Afghanistan*. Oslo: Norad. Tilgjengelig fra <http://www.bistandsaktuelt.no/nyheter/2013/omfattende-korrupsjon-i-afghanistan/> [lastet ned 16. mai 2019]
- Udlændingestyrelsen (2004, juni). *Politiske forhold, sikkerhedssituasjonen og menneskerettighedsforhold i Afghanistan. Rapport fra fact-finding mission til Kabul, Afghanistan. 20. marts – 2. april 2004*. København: Udlændingestyrelsen.

Rapporten er ikke lenger tilgjengelig på internett.

- United Nations Radio (2015, 20. august). *Birth registration growing in Afghanistan*. News & Media, United Nations Radio. Tilgjengelig fra https://gb.ivoox.com/es/birth-registration-growing-in-afghanistan-audios-mp3_rf_7196716_1.html [lastet ned 4. januar 2016]
- UNICEF (2018). *Child Notice Afghanistan*. Haag: UNICEF. Tilgjengelig fra [https://www.unicef.nl/files/Child%20Notice%20Afghanistan%20EN%20\(2018\)%20FINAL.pdf](https://www.unicef.nl/files/Child%20Notice%20Afghanistan%20EN%20(2018)%20FINAL.pdf) [lastet ned 16. mai 2019]
- VG (2014, 6. juni). Norge brukte 17-åringer som Afghanistan-tolker. VG. Tilgjengelig fra <http://www.vg.no/nyheter/utenriks/afghanistan/norge-brukte-17-aaringer-som-afghanistan-tolker/a/23223566/> [lastet ned 16. mai 2019]

Muntlige kilder

- Afghanistans ambassade i Norge. Møte med ambassadør Jawed Ludin i april 2008 og førstesekretær Bashir Ahmad Shukran ved konsulær seksjon i august 2010. Møte med førstesekretær og konsul Ahmad Khalid Akbar i desember 2015 og september 2016.
- Afghanistans ambassade i Norge, e-post av 4. juni 2008, 5. januar 2016, 25. januar 2018, 16. februar 2018, 11. juni 2018, 3. januar 2019, 1. mars 2019, 4. mars 2019 og 19. mars 2019.
- Den afghanske ambassaden i Teheran, møte november 2017.
- Den norske ambassaden i Islamabad, e-post av 27. januar 2016.
- Den norske ambassaden i Teheran, e-post av 1. februar 2016.
- Diplomatkilde, møte i Kabul 16. september 2015.
- Diplomatkilde i Kabul, e-post av 5. april 2012.
- Diplomatkilde i Kabul, e-post av 8. november 2015.
- Diplomatkilde i Kabul, e-post av 5. oktober 2016.
- Diplomatkilde i Kabul, e-post av 19. mars 2017.
- Diplomatkilde i Kabul, e-post av 15. mai 2018.
- Diplomatkilde i Kabul, e-post av 8. oktober 2018.
- Diplomatkilde i Kabul, e-post av 17. februar 2019.
- Diplomatkilde i Kabul, e-post av 17. februar 2019.
- Diplomatkilde i Kabul, e-post av 10. mars 2019.
- FN-organisasjon i Kabul, e-post av 17. januar 2016.
- FN-organisasjon i Kabul, møte 14. september 2015.
- IDCU, dvs. Identity Checking Unit, Ministry of Interior Affairs (MoIA). Møte i Kabul, oktober 2007.
- Internasjonal NGO, møte i Kabul 13. september 2015.
- Internasjonal organisasjon, møte i Kabul 13. september 2015.

- Internasjonal organisasjon, møte i Kabul 5. desember 2018.
- Lokalansatt på vestlig ambassade, møte i Kabul 13. september 2015.
- MFA, dvs. Ministry of Foreign Affairs, konsulatseksjonen, møte i Kabul 12. september 2015.
- Nasjonalt ID-senter, e-post av 9. mars 2017.
- Nasjonal tenketank, møte i Kabul 16. november 2014.
- PRD, dvs. Population Registration Department, Ministry of Interior Affairs (MoIA). Møte med direktør for PRD. Kabul 16. september 2015.